

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

Aşağıdaki sorularımın **Aile ve Sosyal Hizmetler Bakanı Derya Yanık** tarafından Anayasa'nın 98 inci ve TBMM İçtüzüğü'nün 96 ile 99 uncu maddeleri gereğince yazılı olarak cevaplandırılmasını arz ederim. 26.01.2022

OYA ERSOY

İstanbul Milletvekili

Kadın Emeği ve İstihdamı Girişimi Platformu (KEİG), sosyal güvenlik sistemini kadınlar açısından incelediği bilgi notunda 1999 yılından itibaren yapılan yasal değişiklikler ile kadınların sosyal güvenlik sisteminde yaşadığı hak kayıpları aktarılmıştır.

KEİG, 1999 ve 2008 yılları arasında yapılan değişiklikler ile emeklilik yaşı ve prim ödeme süresinin yükseltildiğini ve bunun da kadınların hali hazırda evlenme, çocuk bakımı gibi süreçlerle kesintiye uğrayan emekliliğini zorlaştırdığını dile getirmiştir. Kadınların emekli olsalar dahi, emeklilik aylığı çalışılan süredeki emekli maaşına bağlı olduğu için 2008 yılı sonrasında asgari ücret ile çalışanların emekli olduklarında asgari ücretin altında maaş alacakları belirtilmiştir.

Kadınların prim sürelerindeki boşlukları doldurmak için yaptıkları doğum borçlanması ise kanunda oldukça ayrıntılı kriterlere ve şartlara bağlandığı ve kadınların çoğunun bu ödemeyi yapmakta zorlandığı ifade edilmiştir.

Bilgi notunda kadınların isteğe bağlı prim ödemesi yaparak emekli olmasına dair koşulların da ağır olduğu ve bu nedenle isteğe bağlı emeklilik sistemine olan talebin giderek düştüğü söylenmiştir. Sistem içerisinde isteğe bağlı sigortalılığa mecbur bırakılan tarım işçileri, ev işçileri, ev eksenli çalışanlar ve evde bakım işlerini ücretsiz yapanların kazandıklarının çok üzerinde prim ödemek zorunda kaldıkları ve bu sebeple bu haktan yararlanmadıklarının altı çizilmiştir.

2014 yılında ev işçilerinin sigortalı çalıştırılmasına ilişkin yapılan yasal değişiklikte belirtilen 10 günden az - 10 günden çok çalışma ayrımının getirildiği belirtilmiş ve ev işçilerinin sigortalı

58062

olmasına ilişkin koşullarının zor ifade edilmiştir. 2011 yılında evde üretim yapan kadınların 18 gün prim yatırıp 30 günlük sigortalı sayılmaları sağlansa da, evde üretim yapan kadınlar kazandıkları ücretler ile gereken primlerin ödemesini yapamamaktadır.

Öte yandan kadınlar ev içinde ücretsiz olarak yaptıkları işlerin ağırlığına rağmen işçi olarak sayılmamakta; eş, baba ya da çocuğu ile bağımlılık ilişkisi kurularak çoğunlukla başka bir erkeğe bağımlı olacak şekilde hak sahibi sayılmaktadır.

KEİG bilgi notunda 2006 yılına kadar eşlerini kaybetmiş kadınların dul ve yetim maaşı alabiliyorken şimdi yalnızca birini alabildiklerini ve daha önce ödenen %75'lik oranın %50'ye düşürülerek, kadınların geçimlerinin daha da zorlaştırıldığını belirtmiştir.

Ayrıca hasta ya da engelli yakınına evde bakan kadınların Aile ve Sosyal Hizmetler Bakanlığı tarafından sigortasız çalıştırıldığı ifade edilmiştir.

Sosyal güvenlik sistemi içerisinde kadınlar emeklilik hakkına ulaşmakta ciddi sorunlar yaşamakta ve hakları devlet tarafından korunmak yerine her defasında tırpalanmaktadır. Toplumsal cinsiyet eşitsizliğinden dolayı güvenceli işlere ve eşit ücrete sahip olamayan kadınların emeklilik sisteminde yer alması da yüksek prim ödemeleri nedeniyle mümkün olmamaktadır. Özellikle ev içi emeğin yalnızca kadınlara yükleniyor olması, kadınların ev işçisi olarak görülüyor olması kadınların gelecekte güvencesiz hayatları sürmesine sebep olmaktadır.

Bu bağlamda;

1. Kadınların emeklilik hakkını güvence altına alacak politiklar geliştirmeyi düşünüyor musunuz?
2. Ev işçilerinin sigortalı olmasını sağlamak için şartların daha da kolaylaştırılmasına ve işverenin zorunlu denetimine ilişkin planınız bulunmakta mıdır?
3. Evde üretim yapan, ev içi bakım emeğini üstelenen, mevsimlik tarım işçileri ve ev işlerini ücretsiz olarak yapan kadınlar isteğe bağlı emeklilik sistemindeki prim ödemelerini kazandıkları ücret ile eşdeğer olmaması sebebiyle çoğunlukla yapamamaktadır. İsteğe bağlı emeklilik sisteminde yaptıkları prim ödemelerine devlet desteği sunmayı düşünüyor musunuz?

58662

4. 2002-2021 yılları arasında isteğe bağı emeklilik sisteminden yararlanan kadın sayısı kaçtır? Bu yıllar arasından isteğe bağı emeklilik sistemine talepte düşüş yaşanmış mıdır?
5. Ev işlerini ücretsiz olarak yapan ve eş ya da babanın bakmakla yükümlü olduğu kadınların sosyal sigortalarını özgür ve bağımsız bir hayat sürebilmeleri için devlet olarak karşılamayı düşünüyor musunuz?
6. Kadınların dul ve yetim maaşını birlikte alabilmelerini ve oranın yeniden yükseltilmesini sağlamak için herhangi bir planınız bulunmakta mıdır?
7. Evde hasta veya engelli bir yakınına bakan kadınların bu süreçte sigortalı olmasını sağlamak için bir planınız bulunmakta mıdır?